

Foras na Gaeilge

**Miontuairiscí Chruinnithe Boird Foras na Gaeilge
don bhliain 2023**

Dáta	Leathanach
27 Eanáir	02
10 Márta	07
28 Aibreán	14
30 Meitheamh	19

**Miontuairiscí ón 201ú Cruinniú Boird a tionóladh Dé hAoine 27 Eanáir 2023
i Seomra an Bhoird, Áras na Gaeilge, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath**

I láthair: R. Uí Chollatáin (Cathaoirleach), C. McGuinness (Leaschathaoirleach), M. Ní Chonghaile (ar líne ar chúiseanna eisceachtúla), W. Majekodunmi, D. Mac Cárthaigh, N. Ní Chiaráin, K. Ó hEadhra, C. Mac Giolla Mhín, F. Nic Giolla Chatháin, L. Ní Riada

Ag freastal: S. Ó Coinn (Príomhfheidhmeannach), E. Ní Chorráin (Leas-Príomhfheidhmeannach), S. Ó hEidhin agus B. MacCraith

Leithscéalta: L. Rushe, D. Ó Brolcháin, I. Ó Dochartaigh

01. Fáilte ón gCathaoirleach

Chuir an Cathaoirleach fáilte roimh na comhaltaí boird agus roimh Sheán Keating a thosaigh i Mí Eanáir. Rinneadh comhghairdeas le hEdel Ní Chorráin as a ceapachán mar Stiúrthóir Seirbhísí Foilsitheoireachta, Foclóireachta agus Téarmaíochta.

02. Gnó an Chathaoirligh

Dhearbhaigh an Cathaoirleach go raibh córam ann don chruinniú agus luaigh sí na rudaí seo a leanas:

- (a) Go raibh seisiún gan feidhmeannas roimh an gCruinniú Boird agus gur pléadh na rudaí seo a leanas:
- Go gcuirfear páipéar le chéile a chuirfear faoi bhráid an Bhoird maidir leis an lá straitéiseach. Pléadh ceist an dáta agus socraíodh an Satharn, an 22 Aibreán. Míníodh freisin go mbeidh an lá straitéiseach bunaithe ar chaipéis a cuireadh le chéile in 2020. Luadh go mbeidh na téamaí seo a leanas san áireamh mar théamaí don phlé:
 - Oideachas;
 - Teaghlach;
 - Feasacht; agus
 - Foclóirí.
 - Go bhfuil an dualgas ar Chathaoirligh coistí socrú a dhéanamh le Leas-Chathaoirleach an choiste mura bhfuil an Cathaoirleach ar fáil, le go mbeifear in ann tuairisc cheart a dhéanamh don Bhord.
- (b) Pléadh go mbeidh seisiún oiliúna le déanamh ar líne ag na comhaltaí boird go luath.
- (c) Luadh go gcuirfear an cur chuige atá roghnaithe don lá straitéiseach roimh an gcéad Choiste Osradhairc eile lena fhaomhadh.

03. Miontuairiscí ón gCruinniú Boird 16 Nollaig 2022

- Luaigh M. Ní Chonghaile nach raibh a hainm luaite faoi ‘i láthair’ sna miontuairiscí cé go raibh sí i láthair.
- Agus an leasú sin san áireamh glacadh leis na miontuairiscí ó 16 Nollaig 2022.

04. Nithe ag éirí as na miontuairiscí

Bhí na nithe seo a leanas ag éirí as na miontuairiscí:

- Tá ceartú déanta ar an tagairt www.textbook.ie – cuireadh an t-ainm mícheart ar www.leighleat.com sa liosta athdháilte i dtuairisc na hardbhainistíochta. Tá sé ceartaithe sa liosta reatha.
- Tá an cháipéis tagartha a bhaineann leis an athdháileadh ar fáil ar Decision Time anois.
- Tá nuashonruithe bunaithe ar PG2023 le déanamh ar an gclár rioscaí agus beidh sé le cur faoi bhráid an Bhoird ag cruinniú Boird an 10 Márta 2023.
- Mheabhraigh an Cathaoirleach do chomhaltaí go mbeidh freastal ar na cruinnithe i bpearsa as seo amach ach amháin i gcásanna eisceachtúla.

05. Baol Coimhlintí Leasa

Ní raibh aon bhaol coimhlintí leasa ann.

06. Tuairisc na hArdbhainistíochta

(a) Chuir an Príomhfheidhmeannach Tuairisc na hArdbhainistíochta i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith.

D’ardaigh an Príomhfheidhmeannach na pointí seo a leanas:

- Nach raibh sé in ann freastal ar ócáid ag Gníomhaireacht na hUltaise agus go mbeadh an Tuairisc le leasú dá réir.
- Rinneadh trácht ar an gcruinniú a bhí ag an bPríomhfheidhmeannach agus an Leas-Phríomhfheidhmeannach le hoifigigh ó Oifig Thuaisceart Éireann.
- Ghabh an Príomhfheidhmeannach agus Cathaoirleach buíochas le W. Majekodunmi as bheith mar bhean tí ag ócáid ‘Céad Míle Fáilte’ Chonradh na Gaeilge.

(b) Chuir an Príomhfheidhmeannach in iúl nár ghá feidhm a bhaint as an gcead tarmligin a ceadáíodh ag Cruinniú Boird an 15 Nollaig do Scéim Thacaíochtaí Fuinnimh an Rialtais ó dheas, agus go raibh na híocaíochtaí sin ag teacht chuig an mBord anois lena gceadú. Thug an Bord a gcead €225,000 a íoc faoin scéim do na deontaithe mar a tuairiscíodh.

(c) Bunaithe ar iarratas ón bhfeidhmeannas, tugadh cead don Phríomhfheidhmeannach i gcomhar leis an gCathaoirleach, faoin scéim tharmligin, an deontas de £82,000 a ceadáíodh do Chairde Teo faoin Scéim Forbartha Líonraí Gaeilge (SFLG) a dhíscríobh agus an deontas sin a cheadú d’Aonach Mhacha faoin scéim chéanna. Cinnteoidh sin nach bhfágfar an deontá

úr gan mhaoiniú go dtí an chéad chruinniú Boird eile ar an 10 Márta 2023. Iarrfar ar an mBord údarú siarghabhálach a dhéanamh ar an gcinneadh ag Cruinniú Boird an 10 Márta 2023. Thug an Bord an cead a iarradh faoin Scéim Tharmligin.

(d) Thug an Bord suntas do na tuairiscí ar Chomh-Choiste Gaeilge Údarás Craolacháin Éireann agus ar www.tearma.ie.

Glacadh le Tuairisc na hArdbhainistíochta.

07. Cur i láthair ar an gCiste Tionscadal

Cuireadh an cur i láthair ar an gCiste Tionscadal siar go dtí an chéad chruinniú eile toisc nach raibh an t-oifigeach a bhí lena thabhairt in ann a bheith i láthair ag an gcruinniú.

08. Tuairisc ó Choistí an Bhoird

a) Coiste Osradhairc

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Osradhairc.

b) Coiste Cholmcille

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú de Choiste Cholmcille.

Tugadh eolas maidir leis an gcaidreamh a bhíonn ag Foras na Gaeilge le heagraíochtaí Manainnise.

09. Ráiteas Caiteachais go 30 Nollaig 2022

Chuir an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha (SSC) an Ráiteas Caiteachais go 30 Nollaig 2022 i láthair an Bhoird.

- Tuairiscíodh gurbh é an líne tuarastail an figiúr is mó a d'athraigh ach gur bhain an t-ardú is mó leis na daoine a bhí ag dul ar scór. Míníodh don Bhord go mbíonn ar Fhoras na Gaeilge na costais reatha pinsin a bhaineann le hiarfhostaithe Bhord na Gaeilge agus Fhoras na Gaeilge a mhaoiniú as an mbuiséad reatha gach bliain, agus go bhfuil an costas a bhaineann leis sin ag ardú gach bliain. Faoi láthair, bíonn costais 30 pinsean le híoc as an mbuiséad, agus go mbíonn ualach mór ar acmhainní foirne dá bharr.
- Dúradh go bhfuair Foras na Gaeilge tacaíocht leis na harduithe pá a cheadaigh an Rialtas ó dheas le linn 2022.
- Thuairiscigh an SSC gur caitheadh buiséad 2022 mar a bhí beartaithe, go raibh leibhéal na fuilleach bainc i ndeireadh na bliana chomh híseal agus a d'fhéadfadh siad a bheith, agus go mbíonn fuílligh i gcónaí de dhíth chun cíós, sonraisc agus tuarastal a íoc ag tús na bliana dár gcionn.

- Luaigh sé go raibh díolachán Áis ós cionn €1m arís in 2022.

Ghlac an Bord leis an Ráiteas Caiteachais.

10. Comhfhreagras

Ní raibh aon chomhfhreagras le plé.

11. Aon Ghnó Eile

Ní raibh aon ghnó eile le plé.

Ghabh an Cathaoirleach buíochas do chách agus mheabhraigh sí dóibh go mbeadh an chéad chruinniú eile i mBéal Feirste ar an 10 Márta.

Regina Uí Chollatáin

Regina Uí Chollatáin
Cathaoirleach
08 Feabhra 2023

Tinreamh ag Cruinnithe Boird in 2023

R. Uí Chollatáin	✓						
C. McGuinness	✓						
K. Ó hEadhra	✓						
D. Ó Brolcháin	X						
L. Rushe	X						
F. Nic Giolla Chatháin	✓						
I. Ó Dochartaigh	X						
W. Majekodunmi	✓						
N. Ní Chiaráin	✓						
M. Ní Chonghaile	✓						
C. Mac Giolla Mhín	✓						
L. Ní Riada	✓						
D. Mac Cárthaigh	✓						

Miontuairiscí ón 202ú Cruinniú Boird a tionóladh Dé hAoine 10 Márta 2023 i Seomra an Bhoird, Raidió Fáilte, 30 Sráid Dhubhaise, Béal Feirste

I láthair: R. Uí Chollatáin (Cathaoirleach), I. Ó Dochartaigh, K. Ó hEadhra, F. Nic Giolla Chatháin, N. Ní Chiaráin, M. Ní Chonghaile, C. Mac Giolla Mhín, D. Mac Cárthaigh

Ar líne: C. McGuinness (Leaschathaoirleach), L. Ní Riada, O. Majekodunmi, D. Ó Brolcháin

Ag freastal: S. Ó Coinn (Príomhfheidhmeannach), E. Ní Chorráin, B. Mac Craith, S. Ó hEidhin

Leithscéalta: L. Rushe

01. Fáilte ón gCathaoirleach

Chuir an Cathaoirleach fáilte roimh gach duine a bhí i láthair.

02. Gnó an Chathaoirligh

Dhearbhaigh an Cathaoirleach go raibh córam ann don chruinniú agus luaigh sí na rudaí seo a leanas:

- (a) Go bhfuair sí aiseolas ó na Comhaltaí Boird maidir leis an athbhreithniú ar fheidhmíocht an Bhoird, agus go mbeidh cáipéis ar fáil dóibh gan mhoill.
- (b) Go bhfuil seisiún amháin oiliúna fágtha agus go bhfuil an ceann do Chathaoirligh/ Leaschathaoirligh déanta ag roinnt daoine nach ndearna cheana féin é anois.

Ag an bpointe seo den chruinniú tháinig D. Ó Brolcháin isteach sa chruinniú ar líne.

- (c) Tugadh eolas don Bhord faoin bpáipéar maidir leis an lá straitéiseach ar an 22 Aibreán.

- Míníodh go mbeidh clár an lae mar seo a leanas:

(1) Cumas Teanga (sealbhú, foghlaim, múineadh)

- Oideachas
- Foclóireacht & téarmaíocht
- An Teaghlach

(2) Úsáid Teanga (deiseanna, gréasáin – labhairt, léamh & scríobh)

- Forbairt ag leibhéal an phobail & planáil teanga
- Comhtháthú na Gaeilge sa saol laethúil
- Foilseacháin (leabhair & na meáin)

(3) Tacaíocht (stádas, eolas, bonneagar, teicneolaíocht)

- Feasacht
- Seirbhísí don phobal
- Tionscnaimh leathana

- Míníodh freisin go mbeidh an Cathaoirleach ina héascaitheoir ar an lá.

03. Miontuairiscí ón gCruinniú Boird 27 Eanáir 2023

Rinneadh mionleasú ar na miontuairiscí agus glacadh leo.

04. Nithe ag éirí as na miontuairiscí

Bhí na nithe seo a leanas ag éirí as na miontuairiscí:

- Míníodh go bhfuil leagan 2023 den Chlár Rioscaí fós le plé ag an gcéad chruinniú eile den Choiste Iniúchta, agus go gcuirfí an leagan leasaithe faoi bhráid an Bhoird ag Cruinniú Boird an 28 Aibreán.
- Luadh an tagairt ar leathanach 3 de mhiontuairiscí Chruinniú Boird 27 Eanáir 2023 d'airgead breise a fuair Foras na Gaeilge in 2022 le dul i ngleic le harduithe pá agus míníodh go mbeidh tuairim ar €69,000, atá ina sholáthar breise eisceachtúil ceadaithe ag RTCEGS&M do 2023.
 - Cuireadh an cheist an mbeidh ardú pá ann ó thuaidh agus míníodh go leantar an treoir chuí ón Státseirbhís sa dá dhlínse, agus nach bhfuil ardú fógartha ó thuaidh faoi láthair.

05. Baol Coimhlintí Leasa

Cuireadh in iúl go bhfuil baol coimhlinte leasa ag R. Uí Chollatáin agus D. Mac Cárthaigh maidir le cáipéisí Chlár na Leabhar Gaeilge faoi Choiste na nDeontas.

06. Tuairisc na hArdbhainistíochta

Chuir an Príomhfheidhmeannach Tuairisc na hArdbhainistíochta i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith.

Pléadh na pointí seo a leanas:

- (a) Tagairt d'Fhoras na Gaeilge i Straitéis 5 bliana na Comhairle Oidhreachta; agus
- (b) Míníodh go mbeadh deireadh i mbliana leis an gcéad phlean gnímh 5 bliana don Straitéis 20 bliain don Ghaeilge, agus go mbeadh plan úr le forbairt le linn 2023 ag RTCEGS&M i gcomhar leis na comhpháirtithe.
Iarradh go ndéanfaí cur i láthair don Bhord ar a raibh sa phlean gnímh reatha.
- (c) Luadh gur cuireadh 54 iarrthóir faoi scrúdú do Shéala an Aistriúcháin agus gur éirigh le naonúr creidiúnú a fháil;
- (d) Luadh go bhfuil 10 bhfolúntas fós le líonadh ag Foras na Gaeilge;
- (e) Míníodh gur tugadh treoir d'Fhoras na Gaeilge gan an grád pá do phost an Leas-Phríomhfheidhmeannaigh/Stiúrthóra Seirbhísí Oideachais a ardú, agus gur gá an post a fhógairt ag an ngrád reatha, agus ag bun an scála, cé go mbeidh an pá sin níos ísle ná pá ball foirne lonnaithe ó dheas, a bheidh faoina stiúir;
- (f) D'fhaomh an Bord an cíós úr ar Thrádstóras Dhún Seachlainn (€51,750) agus tugadh cead Séala Fhoras na Gaeilge a úsáid don léas;

- (g) Thug an Bord údarú don mholadh ó Choiste na nDeontas £82,000 a cheadú d'Aonach Mhacha faoin Scéim Forbartha Líonraí Gaeilge, agus an deontas do Chairde Teo a ceadáíodh roimhe seo a dhíscríobh; agus
- (h) Rinneadh tagairt don ócáid seolta a d'eagraigh an tAire Oideachais le haghaidh sheoladh an churaclaim nua bunscoile, agus don chinneadh a rinneadh ciorrú a dhéanamh ar an am a chaitear ar mhúineadh na Gaeilge ag Ranganna 1-6. Iarradh go ndéanfaí plé ar an gceist seo faoi Aon Ghnó Eile ar an gclár.

Ghlac an Bord le Tuairisc na hArdbhainistíochta.

07. Cur i láthair ar an gCiste Tionscadal

Tháinig Colm Ó hArgáin isteach sa chruinniú ag an bpointe seo agus rinne sé cur i láthair ar an gCiste Tionscadal agus bhí plé ina leith.

- Moladh an obair atá déanta ag an bhfoireann leis an gciste agus na deiseanna a tugadh do phobal na Gaeilge tionscadail a fhorbairt.
- Fiosraíodh an bhféadfaí liosta de na tionscadail a fhoilsiú ar shuíomh gréasáin Fhoras na Gaeilge.

08. Tuairisc ó Choistí an Bhoird

a) Coiste Osradhairc

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Osradhairc.

b) Coiste Forbartha

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Forbartha.

Tugadh eolas maidir leis an dul chun cinn atá déanta i dtaca leis an bhFóram Forbartha Teanga.

Glacadh sos 15 nóiméad ag an bpointe seo.

c) Coiste na nDeontas

Ag an bpointe seo den chruinniú, d'fhág R. Uí Chollatáin agus ag D. Mac Cárthaigh de bharr baol coimhlint leasa agus ghlac C. McGuinness ról an Chathaoirligh.

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú de Choiste na nDeontas. Rinneadh na moltaí seo a leanas:

- Maoiniú le haghaidh ceapacháin in Áis (€40,000) & feabhsúcháin éagsúla – (€10,000);
- Maoiniú aon uaire do na foilsitheoirí a cháiligh cheana féin faoi Scéim na bhFoilsitheoirí (€250,000); agus
- Maoiniú breise do An tSnáthaid Mhór faoi Lá Domhanda na Leabhar (uasmhéid de €10,000),

Ag an bpointe seo den chruinniú, d'fhill R. Uí Chollatáin agus D. Mac Cárthaigh.

09. Dréacht-bhuiséad 2023

- Cuireadh dréacht-bhuiséad 2023 i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith. Míníodh nach bhfuil aon athrú ar an mbonnlíne ó 2022 toisc nach bhfuarthas ardú ar an mbuiséad bonnlíne de bharr gan maoiniú cuí a bheith ar fáil ón Roinn Pobal. Glacadh leis an mbuiséad do 2023 d'aon ghuth.

10. Ráiteas Caiteachais go dtí 28 Feabhra 2023

Chuir an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha (SSC) an Ráiteas Caiteachais go 28 Feabhra 2023 i láthair an Bhoird, agus bhí plé ina leith.

- Dúradh go bhfuil costais dhosheachanta ann macasamhail harduithe pá, pinsean, cíosa agus arduithe praghsanna go ginearálta.
 - Luadh go bhfuil costas reatha pinsin ardaithe go mór le 5 bliana anuas (os cionn €0.7m in 2023). Míníodh go mbaineann an costas seo le costais phinsin do dhaoine atá ar scor, go bhfuil an costas ag dul i méid gach bliain mar chéatadán d'ollbhuiséad Fhoras na Gaeilge, gur costas dosheachanta atá ann, agus in ainneoin go bhfuil treoir shoiléir ann ón dá rialtas gur chóir maoiniú breise a chur ar fáil le costais phinsin na bhforas thuaidh theas a chlúdach, nach raibh an treoir sin á cur i bhfeidhm.
 - Míníodh, de réir mar a mhéadófaí ar an gcostas a bhain le híocaíochtaí pinsean sna blianta atá le teacht, gurbh amhlaidh ba lú a bheadh ar fáil le haghaidh scéimeanna Fhoras na Gaeilge.
 - Iarradh soiléiriú maidir leis an gcaiteachas ar réimsí éagsúla. Tarraingíodh aird comhaltaí ar an léaráid sna cáipéisí a léirigh an briseadh síos de réir céatadán ar an mbuiséad mar seo a leanas:
 - Réimse an phobail – 47.7%;
 - Réimse Seirbhísí Corparáideacha – 32.7%;
 - Réimse na leabhar – 8.5%;
 - Réimse an oideachais – 6.4%;
 - Réimse na cumarsáide – 2.2%; agus
 - Réimse na foclóireachta agus na téarmaíochta – 1.6%.
 - Ceistíodh an costas a bhain le réimse na foclóireachta agus na téarmaíochta, agus míníodh, cé nach raibh ach céatadán an-bheag de bhuiséad iomlán Fhoras na Gaeilge á chaitheamh ar fhoclóireacht agus téarmaíocht, go raibh an réimse sin ar cheann den bheagán réimsí a raibh ceangal reachtúil ar Fhoras na Gaeilge ina leith. Ardaíodh roinnt ceisteanna maidir le Tionscadal an Fhoclóra Béarla-Gaeilge, agus na spriocdhátaí agus an buiséad a bhain leis an tionscadal sin. Soiléiríodh gur athraigh an tionscadal de bharr forbairtí i réimse na teicneolaíochta (leagan ar line agus aip do na hardáin éagsúla) agus gur leasaíodh na spriocdhátaí agus an buiséad dá bharr sin le cead an Bhoird agus na ranna urraíochta. Míníodh go bhfuil plean ann do na tionscadail nua foclóireachta agus go n-aithnítear go mbeidh solúbthacht áirithe de dhíth leo cionn is nach fios na forbairtí a thiocfaidh chun cinn i réimse na foclóireachta ná i réimse na teicneolaíochta sna blianta romhainn, ach go mbeadh sé tábhachtach go mbainfí leas as na acmhainní ab fhéarr a bheadh ar fáil.

- Iarradh ar an bhfeidhmeannas tuairiscí ar bhonn ráithe ar dhul chun cinn i dtionscadal an fhoclóra aon-teangaigh a chur i láthair an Bhoird.

Glacadh leis an tuairisc ar dhíscríobh, an tuairisc ar cheangaltais 2023, agus leis an Ráiteas Caiteachais.

11. Comhfhreagras

Cuireadh in iúl go raibh litir faighte ó Uachtarán Chonradh na Gaeilge, go bpléifí léi de réir an nós imeachta aontaithe, agus go mbeadh tagairt di sa tuairisc ón gCoiste Osradhairc ag an gcéad chruinniú Boird eile.

12. Aon ghnó eile

- Rinneadh tagairt do chaighdeán na Gaeilge ar chuid de na fógraí Gaeilge ar na meáin chumarsáide ó dheas – go raibh an Ghaeilge i gcuid acu míchruinn. Fiosraíodh an bhféadfadh Foras na Gaeilge dul i ngleic leis an gceist seo. Míníodh gur chuige sin a bhí Séala an Aistriúcháin – gur chóir aistritheoirí creidiúnaithe a úsáid i gcónaí nuair a bhíonn ábhar á aistriú, agus go mbeadh an córas creidiúnaithe á fhorbairt amach anseo le haghaidh eagarthóirí fosta. Fiosraíodh an bhféadfaí an cheist a ardú ag cruinniú den Choiste Comhairleach um Sheirbhísí san Earnáil Phoiblí.

D'fhag L. Ní Riada an cruinniú ag an bpointe seo.

- Cuireadh an cheist ar cheart aird a tharraingt ar an laghdú ar an am a bheidh le caitheamh ar mhúineadh na Gaeilge i mbunscoileanna de bharr na n-athruithe sa churaclam bunscoile ó dheas. Rinneadh plé fada ar an gceist, agus ar na socruithe éagsúla sa chóras oideachais ó dheas a bhí ag baint d'éifeachtacht mhúineadh na Gaeilge. Rinneadh trácht ar na nithe seo a leanas:
 - An díolúine ó fhoghlaim na Gaeilge – cur chuige nach raibh a leithéid ar fáil sa Bhreatain Bheag i gcás na Breataine;
 - Go mbeadh an Rialtas ag brath ar éifeachtacht an chórais oideachais leis an sprioc de 20% d'earcaigh nua sa tseirbhís phoiblí faoi 2030, agus gur léir nach raibh an cheist sin á cur san áireamh ag an Roinn Oideachais;
 - Go raibh ag teip ar an gcóras oideachais maidir le líon na ndaoine a bhí de dhíth le riar ar riachtanais na Gaeilge mar theanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh;
 - Go raibh fianaise ann bunaithe ar thaighde a léirigh líon na n-uaireanta teagaisc a bhí de dhíth le caighdeán ar leith a bhaint amach;
 - Gur fáiltíodh roimh an gcinneadh spás a fhágáil sa churaclam le haghaidh fhoghlaim an tríú teanga, ach go raibh sé díomách gurb é múineadh na Gaeilge a bheadh thíos leis sin; agus
 - Go raibh an easpa dul chun cinn maidir le Foghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teangacha díomách.
- Iarradh páipéar ar éifeachtacht an chórais oideachais ó dheas maidir le múineadh na Gaeilge don chéad chruinniú eile;

- Iarraidh go scríobhfadh an Cathaoirleach chuig an Aire Oideachais, Norma Foley TD, le himní an Bhoird a chur in iúl; agus
 - Iarradh go gcuirfi preasráiteas amach ón gcuinniú bunaithe ar an bplé.
- Tháinig críoch ar an gcuinniú.

Regina Uí Chollatáin

Regina Uí Chollatáin
Cathaoirleach
31 Márta 2023

Tinreamh ag Cruinnithe Boird in 2023

R. Uí Chollatáin	✓	✓						
C. McGuinness	✓	✓						
K. Ó hEadhra	✓	✓						
D. Ó Brolcháin	X	✓						
L. Rushe	X	X						
F. Nic Giolla Chatháin	✓	✓						
I. Ó Dochartaigh	X	✓						
W. Majekodunmi	✓	✓						
N. Ní Chiaráin	✓	✓						
M. Ní Chonghaile	✓	✓						
C. Mac Giolla Mhín	✓	✓						
L. Ní Riada	✓	✓						
D. Mac Cárthaigh	✓	✓						

**Miontuairiscí ón 203ú Cruinniú Boird a tionóladh Dé hAoine 28 Aibreán 2023
in Áras Chrónáin, Lána Uisce, Bóthar an Úlloird, Cluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22,
D22 X856**

I láthair: R. Uí Chollatáin (Cathaoirleach), C. McGuinness (Leaschathaoirleach),
K. Ó hEadhra, F. Nic Giolla Chatháin, N. Ní Chiaráin, C. Mac Giolla Mhín

Ar líne: I. Ó Dochartaigh, W. Majekodunmi, M. Ní Chonghaile

Ag freastal: S. Ó Coinn (Príomhfheidhmeannach), E. Ní Chorráin, B. Mac Craith,
S. Ó hEidhin agus S. Keating

Leithscéalta: L. Rushe, D. Ó Brolcháin, D. Mac Cárthaigh, L. Ní Riada

01. Fáilte ón gCathaoirleach

Chuir an Cathaoirleach fáilte roimh gach duine a bhí i láthair.

02. Gnó an Chathaoirligh

Dhcarbhaigh an Cathaoirleach go raibh córam ann don chruinniú agus luaigh sí na rudaí seo a leanas:

- (a) Go mbeidh cáipéis ar an aiseolas ar fheidhmíocht an Bhoird ar fáil i Mí an Mheithimh.
- (b) Go mbeidh iarracht eile le déanamh ar lá pleanála straitéiseach a shocrú.
- (c) Go raibh cruinniú fiúntach leis an Aire Stáit, Patrick O'Donovan TD ar an 26 Aibreán 2023.
- (d) Go bhfuil litir le cur chuig an Taoiseach ag éirí as an gcruinniú leis an Aire Stáit ar lorg cruinniú le ról Fhoras na Gaeilge mar Fhoras Thuaidh Theas sa todhchaí a phlé.
- (e) Go mbeidh fiosruithe ard-leibhéil le déanamh ag an bPríomhfheidhmeannach maidir le bunú ionad Gaeilge i mBéal Feirste faoi Chiste an Oileáin Chomhroinnte.

Moladh go n-iarrafaí cruinniú leis an Rúnaí Stáit ó thuaidh le leas Fhoras na Gaeilge san am atá le teacht a phlé fosta.

03. Miontuairiscí ón gCruinniú Boird 10 Márta 2023

Glacadh leis na miontuairiscí ón gCruinniú Boird 10 Márta 2023.

04. Nithe ag éirí as na miontuairiscí

Bhí na nithe seo a leanas ag éirí as na miontuairiscí:

- Luaigh an Príomhfheidhmeannach gur sheol an Cathaoirleach litir chuig an Aire Oideachais, Norma Foley, maidir leis na huaireanta foghlama Gaeilge i mbunscoileanna.
- Míníodh go bhfuil cruinniú leis an Aire Oideachais iarrtha. Luadh go raibh cruinniú ar líne ann le hoifigigh sa Roinn Oideachais ar an 27 Aibreán 2023.

05. Baol Coimhlintí Leasa

Níor cláraíodh aon bhaol coimhlintí leasa.

06. Tuairisc na hArdbhainistíochta

Chuir an Príomhfheidhmeannach Tuairisc na hArdbhainistíochta i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith.

Pléadh na pointí seo a leanas:

- (a) Cruinnithe agus ócáidí a bhí ann le cúpla mí anuas: Rinneadh plé ar an gcruinniú le Pavee Point ar an 20 Aibreán 2023.
- (b) Ceapacháin agus folúntais foirne.
- (c) Moladh maidir le cead a thabhairt don Phríomhfheidhmeannach maoiniú a údarú tríd an Scéim Tharmhligin do roinnt iarrthóirí faoi Scéim na bhFéilte agus an Chiste Tionscadal. Déanfar seo bunaithe ar mholadh ó chruinniú aon mhíre de Choiste na nDeontas.

Glacadh leis an moladh.

D'fhág an Stiúrthóir Seirbhísí Forbartha (SSF) an cruinniú ag an bpointe seo.

07. Páipéar ar Cheisteanna Oideachais

Chuir an Stiúrthóir Seirbhísí Foilsitheoireachta, Foclóireachta agus Téarmaíochta páipéar ar na ceisteanna oideachasúla atá i mbéal an phobail i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith. Tugadh suntas don cháipéis agus iarraidh go gcuirfí leagan nuashonraithe faoi bhráid an Bhoird cúpla uair le linn na bliana.

08. Tuairisc ó Choistí an Bhoird

a) Coiste Cholmcille

Thug C. Mac Giolla Mhín achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú de Choiste Cholmcille.

- Tugadh uasdátú ar an gclár forbartha 'Gàidheil agus Gaeilge chun cinn i dTurasóireacht Chultúrtha'.
- Tugadh eolas faoi shiúlóid Ghaeilge, Slí Cholmcille, a bheidh ar siúl ar an 9-12 Meitheamh 2023.

b) An Coiste Forbartha

Thug Leas-Chathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Forbartha.

- Míníodh go mbeadh cruinniú eile ann (scartha ó ghnáth-sceideal an Choiste Forbartha) leis an bhforbairt ar an bhFóram Forbartha Teanga a phlé chomh luath agus is féidir.

c) An Coiste Iniúchta

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Iniúchta.

- Glacadh leis an gClár Rioscaí.

- Luaigh an Cathaoirleach go bhfuil sé tábhachtach go mbeadh ceist oiliúint na gcomhaltaí Boird cláraithe mar riosca sa Chlár Rioscaí, agus go mbeadh traenáil faighte ag na comhaltaí ar fad.

d) An Coiste Osradhairc

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcuinniú den Choiste Osradhairc.

- Míníodh go ndearna an Coiste plé ar litir a tháinig isteach ó Uachtarán Chonradh na Gaeilge agus go mbeifí ag plé léi de réir an nós imeachta a aontaíodh ag Cruinniú Boird Mhí an Mheithimh 2022.
- Cuireadh in iúl go bhfuil Comhalta i ndiaidh cóip den litir a iarraidh faoin Acht um Shaoráil Faisnéise, ach nár ghá sin ar an ábhar gur féidir le Comhaltaí litreacha a fheiceáil faoin nós imeachta a aontaíodh.
- Meabhraíodh don Bhord gur tuairiscíodh don Bhord ag an Chruinniú Boird i mí an Mhárta go mbeadh an Coiste Osradhairc ag plé leis an litir seo de réir an nós imeachta, agus gur aontaigh an Coiste Osradhairc ar an chur chuige.
- D'iarr K. Ó hEadhra, C. Mac Giolla Mhín, agus M. Ní Chonghaile go ndéanfaí a nótáil sna miontuairiscí nár aontaigh siad leis an gcur chuige.

D'fhill an SSF ag an bpointe seo den chruinniú.

- Dúirt an Cathaoirleach go rabhthas ag leanúint treoracha ar glacadh leo cheana féin, agus go bhféadfaí an t-ábhar a chur ar chlár oibre sa todhchaí má mheasann comhaltaí uile an Bhoird gur fiú sin.

Glacadh sos 15 nóiméad ag an bpointe seo.

e) Coiste na nDeontas

Thug Leas-Chathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcuinniú de Choiste na nDeontas. Rinneadh na moltaí seo a leanas:

- €46,384 faoi Scéim na gCampaí Samhraidh 2023.
- £7,600 do Choiste Forbartha Charn Tóchair faoi scéim na gCompántas Drámaíochta Proifisiúnta agus Amaitéarach 2023.
- €32,000 d'Oireachtas na Gaeilge do phróiseas riaradh na nGradam Foilsitheoireachta thar ceann Fhoras na Gaeilge 2023.

Chuir an Príomhfheidhmeannach in iúl go mbeadh an feidhmeannas ag moladh leasú ar na nósanna imeachta a bhaineann le húdarú miondeontas don chéad Chruinniú Boird eile, agus go mbeadh an Coiste Iniúchta ag plé na ceiste ag a gcuinniú-san roimh an gCruinniú Boird.

09. Ráiteas Caiteachais go dtí 31 Márta 2023

Chuir an Stiúirthóir Seirbhísí Corparáideacha (SSC) an Ráiteas Caiteachais go 31 Márta 2023 i láthair an Bhoird, agus bhí plé ina leith.

- Dúradh go bhfuil caiteachas 2023 fós ar sprioc.
- Míníodh go bhfuiltear fós ag iarraidh an tacaíocht bhreise le harduithe tuarastail/ pinsin Fhoras na Gaeilge a fuarthas an bhliain seo caite ó dheas a dheimhniú.

10. Comhfhreagras

Ní raibh aon chomhfhreagras ann.

11. Aon ghnó eile

Iarradh go gcuirfí dátaí chruinnithe na gcoistí le féilire na gcruinnithe ar Decision Time.

12. An Chéad Chruinniú Boird eile

Beidh an chéad Chruinniú Boird eile ar siúl ar an 30 Meitheamh. Beidh an t-ionad le socrú.

Regina Uí Chollatáin

Regina Uí Chollatáin
Cathaoirleach
19 Meán Fómhair 2023

Tinreamh ag Cruinnithe Boird in 2023

R. Uí Chollatáin	✓	✓	✓					
C. McGuinness	✓	✓	✓					
K. Ó hEadhra	✓	✓	✓					
D. Ó Broilcháin	X	✓	X					
L. Rushe	X	X	X					
F. Nic Giolla Chatháin	✓	✓	✓					
I. Ó Dochartaigh	X	✓	✓					
W. Majekodunmi	✓	✓	✓					
N. Ní Chiaráin	✓	✓	✓					
M. Ní Chonghaile	✓	✓	✓					
C. Mac Giolla Mhín	✓	✓	✓					
L. Ní Riada	✓	✓	X					
D. Mac Cárthaigh	✓	✓	X					

Miontuairiscí ón 204ú Cruinniú Boird a tionóladh Dé hAoine 30 Meitheamh 2023 in Aonach Mhacha, 74-76 Sráid na nGall, Ard Mhacha, BT61 7LG

I láthair: R. Uí Chollatáin (Cathaoirleach), C. McGuinness (Leaschathaoirleach), K. Ó hEadhra, N. Ní Chiaráin, C. Mac Giolla Mhín, I. Ó Dochartaigh

Ar líne: L. Ní Riada

Ag freastal: S. Ó Coinn (Príomhfheidhmeannach), E. Ní Chorráin, B. Mac Craith, S. Ó hEidhin agus S. Keating

Leithscéalta: L. Rushe, D. Ó Brolcháin, D. Mac Cárthaigh, W. Majekodunmi, M. Ní Chonghaile, F. Nic Giolla Chatháin

01. Fáilte ón gCathaoirleach

Chuir an Cathaoirleach fáilte roimh gach duine a bhí i láthair.

02. Gnó an Chathaoirligh

Dhearbhaigh an Cathaoirleach go raibh córam ann don chruinniú agus luaigh sí na rudaí seo a leanas:

- Go bhfuil an Tuarascáil ar fheidhmíocht an Bhoird ag an gcéim dheireanach anois agus go bhfuil roinnt téamaí ag teacht chun tosaigh:
 - Go mbeidh cothromaíocht idir plé ar mhionrudaí agus ar an bpictiúr mór le cinntiú i gcónaí.
 - Go mbeidh deis ag gach Comhalta labhairt le cinntiú i gcónaí.
 - Go bhfuil an seisiún gan feidhmeannas ag feidhmiú anois.
 - Go bhfuil na coistí ag feidhmiú mar is ceart.
 - Go bhfuil sé tábhachtach a chinntiú go mbíonn na deiseanna plé céanna ag comhaltaí.
- Go mbeidh an seisiún ar an Treo Stráitéiseach le hathshocrú go luath.
 - Rinneadh an cinneadh é a reáchtáil an oíche roimhe an gcéad Chruinniú Boird eile agus ansin seisiún eile ag an gCruinniú Boird ag Oireachtas na Samhna.

03. Miontuairiscí ón gCruinniú Boird 28 Aibreán 2023

Glacadh leis na miontuairiscí ó Chruinniú Boird 28 Aibreán 2023.

04. Nithe ag éirí as na miontuairiscí

Bhí na nithe seo a leanas ag éirí as na miontuairiscí:

- Tá roinnt fiosruithe ardleibhéil déanta ag an bPríomhfheidhmeannach maidir le bunú ionad léirmhíthe Gaeilge i mBéal Feirste faoi Chiste an Oileáin Chomhroinnte. Tá súil cruinníú a shocrú thar an samhradh le hoifigigh ó Aonad an Oileáin Chomhroinnte, i dtreo iarratas a dhéanamh roimh an Nollaig.

Dhearbhaigh an Bord go raibh siad ina fhabhar leanúint leis na fiosruithe. Míníodh gur dócha gur foirgneamh ar cíos a bheadh ann seachas foirgneamh ceannaithe, agus go mbeadh costais reatha bhreise i gceist nach bhfuil inár mbuiséad faoi láthair. Míníodh go mbeadh an príomhfhócas ar phobail nach bhfuil rochtain acu ar an nGaeilge faoi láthair.

- Scríobh an Cathaoirleach chuig an Rúnaí Stáit ó thuaidh ar lorg cruinníú leis.
- Beidh cruinníú ag an gCathaoirleach agus ag an bhfoireann shinsearach leis an Aire Oideachais ó dheas ar an 5 Iúil.
- Bunaithe ar an gcead a tugadh don Phríomhfheidhmeannach maoiniú a údarú tríd an Scéim Tharmligín do roinnt iarrthóirí faoi Scéim na bhFéilte agus faoin gCiste Tionscadal, pléadh sin ag Coiste na nDeontas, agus cheadaigh an Príomhfheidhmeannach na deontais. Beidh siad le húdarú go siarghabhálach ag an mBord faoi Thuairisc na hArdbhainistíochta.

05. Baol Coimhlintí Leasa

Níor cláraíodh aon bhaol coimhlintí leasa.

06. Tuairisc na hArdbhainistíochta

Chuir an Príomhfheidhmeannach Tuairisc na hArdbhainistíochta i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith.

Pléadh na pointí seo a leanas:

- Go raibh cruinníú ann le baill de chuid fhoireann shinsearach Údarás na Gaeltachta.
- Gur éirigh go geal le Lá Foirne Fhoras na Gaeilge i nGaoth Dobhair.
- Cuireadh ceist faoi staid rochtana suíomhanna idirlín Fhoras na Gaeilge. Mhínigh an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha go mbeidh próiseas tairisceana le heagrú go luath le comhlacht a fhostú le hathbhreithniú agus cothabháil a dhéanamh ar na suíomhanna. Mhínigh sé go mbeadh na ceistanna maidir le rochtain san áireamh sna critéir thairisceana.
- Tuairiscíodh don Bhord go mbeidh na gníomhaíochtaí breise ar ceadaíodh maoiniú breise dóibh i mbuiséid na gCeanneagraíochtaí do 2022 agus 2023 á gcuimsiú sa ghnáthphróiseas measúnaithe ar phleananna gnó na gCeanneagraíochtaí do 2024.

Tuairiscíodh freisin go bhfuil an maoiniú breise a ceadaíodh i mbuiséad 2023 curtha ar fáil do thionscadail a bhaineann lena mór-réimse:

- **Conradh na Gaeilge: €35,000**
- **Gael Linn: €25,000**
- **Cumann na bhFiann: €30,000**
- **Gaeloideachas: €30,000**

- **Glór na nGael: €45,000**
- **Oireachtas na Gaeilge: €25,000**
- Cuireadh ceist faoin obair a dhéanann Cumann na bhFiann ó thuaidh, agus beidh tuairisc ghairid le cur ar fáil ar an obair a dhéanann Cumann na bhFiann ó thuaidh do Chruinniú Boird an 8 Meán Fómhair. D'iarr C. Mac Giolla Mhín go gclárófaí sna miontuairiscí gur ardaigh sé an cheist seo.
- Tarraingíodh aird an Bhoird ar na tionscadail a maoiníodh trí Athdháileadh 2023 go dtí seo i mbliana.

Glacadh leis an Athdháileadh.

- Tuairiscíodh don Bhord gur cheadaigh an Príomhfheidhmeannach na deontais seo a leanas ar an 9 Meitheamh 2023 faoin Scéim Tharmhligin:
 - **Scéim na bhFéilte (Glaoch a Dó):**
 1. Ionad Uíbh Eachach - £1,080
 2. Conradh na Gaeilge - €1,640
 3. Cumann Gaelach Leath Chathail - £1,960
 4. Muintir Chrónáin - €2,800
 5. Coiste Forbartha Charn Tóchair - £1,960
 6. Glór Uachtar Tíre - £1,960
 7. Conradh Na Gaeilge, Luimneach - €2,000
 - **An Ciste Tionscadail:**
 1. Glór Uachtar Tíre - £7,200
 2. Gaelphobal Ard Mhacha Theas - £6,090
- Moladh conradh cumarsáide agus margaíochta 4 bliana a bhronnadh ar Lorg Media:
 1. Mír 1 (Seirbhís Mhargaíochta agus Feasachta) €141,100; agus
 2. Mír 2 (Margaíocht Leabhar). €290,000.
 - Iarradh páipéar gairid do Chruinniú Boird Mheán Fómhair ar an obair a bheidh idir lámha mar chuid den chonradh.

Glacadh leis an moladh.

- Moladh deontas nach mó ná €10,000 a chur ar fáil do Ghlór na nGael le scoláireachtaí do theaghlaigh a bhronnadh faoi Scéim na Scoláireachtaí Gaeltachta 2023 (Teaghlaigh).

Glacadh leis an moladh.

07. Cur i láthair ó Chonradh na Gaeilge ar an Straitéis don Ghaeilge ó thuaidh

Tháinig P. Ó Tiarnaigh, Bainisteoir Cumarsáide Chonradh na Gaeilge, isteach sa chruinniú ag an bpointe seo agus rinne sé cur i láthair ar an Straitéis don Ghaeilge ó thuaidh. Gabhadh buíochas leis as an gcur i láthair.

08. Cur i láthair ar an tionscadal foclóireachta

Tháinig an Bainisteoir Tionscadal, C. Breathnach, agus an tEagarthóir Sinsearach, P. Ó Mianáin isteach sa chruinniú ag an bpointe seo agus rinne siad cur i láthair ar na tionscadail foclóireachta. Thug siad eolas don Bhord sa chur i láthair ar an dul chun cinn sa dá thionscadal agus ar chaitheamh an bhuiséid. Gabhadh buíochas leo as a gcur i láthair.

09. Tuairisc ó Choistí an Bhoird

a) An Coiste Forbartha

Ar an ábhar nach raibh Cathaoirleach ná Leas-Chathaoirleach an Choiste Forbartha i láthair, thug K. Ó hEadhra achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Forbartha.

b) An Coiste Iniúchta

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Iniúchta.

- Glacadh leis an gClár Rioscaí.
- Glacadh le ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh maidir le rialúchán inmheánach airgeadais le haghaidh Chuntais 2021.

c) An Coiste Osradhairc

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú den Choiste Osradhairc.

d) Coiste na nDeontas

Thug Cathaoirleach an Choiste achoimre ar na nithe a pléadh ag an gcruinniú de Choiste na nDeontas. Rinneadh tagairt do na deontais a ceadaíodh faoin Scéim Tharmligin do Scéim na bhFéilte agus don Chiste Tionscadal. Glacadh leis na moltaí seo a leanas:

- €110,497.39 faoi Scéim na bhFéilte.
- €5,000 agus £15,450 faoi Scéim Tionscadal Cholmcille.
- €187,663.65 faoi Scéim na nImeachtaí Óige.

D'fhág an Leaschathaoirleach an cruinniú ag an bpointe seo.

10. Ráiteas Caiteachais go 31 Bealtaine 2023

Chuir an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha (SSC) an Ráiteas Caiteachais go 31 Bealtaine 2023 i láthair an Bhoird, agus bhí plé ina leith.

- Dúradh go bhfuil caiteachas 2023 fós ar sprioc.

Glacadh leis an Ráiteas Caiteachais

11. Comhaontú Seirbhíse idir Foras na Gaeilge, An Roinn Pobal agus An Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán

Cuireadh an Comhaontú Seirbhíse i láthair an Bhoird agus bhí plé ina leith.

Ghlac an Bord leis an gComhaontú Seirbhíse idir Foras na Gaeilge agus na Ranna Urraíochta.

12. Cuntais Fhoras na Gaeilge 2021

Chuir an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha (SSC) Cuntais Fhoras na Gaeilge 2021 i láthair an Bhoird, agus bhí plé ina leith.

Glacadh le Cuntais Fhoras na Gaeilge 2021.

13. Comhfhreagras

Ní raibh aon chomhfhreagras ann.

14. Aon ghnó eile

Ní raibh aon ghnó eile ann.

15. An chéad chruinniú eile

Luadh go mbeidh an chéad chruinniú eile ar siúl i gCeannáras Fhoras na Gaeilge, Baile Átha Cliath, ar an 8 Meán Fómhair 2023.

Tháinig críoch ar an gcruinniú.

Regina Uí Chollatáin

Regina Uí Chollatáin
Cathaoirleach
08 Samhain 2023

Tinreamh ag Cruinnithe Boird in 2023

R. Uí Chollatáin	✓	✓	✓	✓				
C. McGuinness	✓	✓	✓	✓				
K. Ó hEadhra	✓	✓	✓	✓				
D. Ó Brolcháin	X	✓	X	X				
L. Rushe	X	X	X	X				
F. Nic Giolla Chatháin	✓	✓	✓	X				
I. Ó Dochartaigh	X	✓	✓	✓				
W. Majekodunmi	✓	✓	✓	X				
N. Ní Chiaráin	✓	✓	✓	✓				
M. Ní Chonghaile	✓	✓	✓	X				
C. Mac Giolla Mhín	✓	✓	✓	✓				
L. Ní Riada	✓	✓	X	✓				
D. Mac Cárthaigh	✓	✓	X	X				